

**ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ
ТА ЕКОЛОГО-
ЕНЕРГЕТИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

ГО «ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION, (Словацька Республіка)
EASTERN EUROPEAN DEVELOPMENT AGENCY, (Словацька Республіка)
VYSOKÁ ŠKOLA DANUBIUS, (Словацька Республіка)
UNIVERSITY OF ECONOMY IN BYDGOSZCZ, (Республіка Польща)
UNIVERSITY OF MARYLAND, COLLEGE PARK, (USA)
WOJĘT OF GMINA GROMADSKA, (Республіка Польща)
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИТВА І МАРКЕТИНГУ, (ВНУ ім. Лесі Українки)
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, (ВНУ ім. Лесі Українки)

І МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО,
ЕКОЛОГО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО,
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО
ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ
ТА ЇЇ РЕГІОНІВ**

Збірник тез

01 травня 2022 р.,
м. Луцьк, УКРАЇНА

УДК 330.341.1(477):[316.47:502:620.9:34

Рекомендовано до друку науково-технічною, вченою радою
ГО «Інститут економічних та еколого-енергетичних
досліджень» (Протокол № 4 від 05.05.2022 р.).

Рецензенти:

Чорний Роман – доктор економічних наук, професор, директор
Нововолинського навчально-наукового інституту економіки та
менеджменту, Західноукраїнський національний університет.

Рейкін Віталій – доктор економічних наук, професор, доцент
кафедри менеджменту та адміністрування, Волинський
національний університет імені Лесі Українки.

**Проблеми раціонального використання соціально-
економічного, еколого-енергетичного, нормативно-правового
потенціалу України та її регіонів:** *матеріали I Міжнародної
науково-практичної конференції ГО «ІЕЕЕД», (01 травня 2022 року),
м. Луцьк: СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня
"Волиньполіграф", 2022. - 184 с.*

ISBN 978-617-7843-36-7

В даному виданні розміщено вибрані праці, що за змістом своїм
розкривають наступну проблематику: соціально-економічний
потенціал України в умовах воєнного стану; екологічний потенціал
України в умовах воєнного стану; енергетичний потенціал України
в умовах воєнного стану; підприємництво в Україні за умова
воєнного стану; маркетингові процеси забезпечення стабілізації
держави в умовах воєнного стану; фінансово-інвестиційна
стабілізація держави в умовах воєнного стану; нормативно-правове
забезпечення стабілізації держави в умовах воєнного стану;
публічне управління, адміністрування в умовах воєнного стану.

ISBN 978-617-7843-36-7

© ГО «ІЕЕЕД», 2022

Канцедал Н.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Лега О.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри
бухгалтерського обліку та економічного контролю
Полтавський державний аграрний університет
o.lega@ukr.net

ДЕФОРМАЦІЇ ПЛАТІЖНИХ ПОТОКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА СПОСОБИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

У перший день воєнного вторгнення спостерігалася паніка населення, посилена тим, що у деяких торгових мережах відмовлялися приймати до оплати банківські картки; до того ж кредитні кошти на багатьох картках стали недоступні. До банкоматів вишикувалися черги з бажаючих зняти готівку; обсяги зняття перевищували середньоденні для мирного часу в десятки разів. Банкомати один за одним цього дня порожніли, що ще більше посилювало паніку серед людей [1].

Протягом наступних 3-4 днів питання з поповненням банкоматів було вирішено, і паніка зі зняттям готівки зникла.

В перші дні війни, зняти гроші з картки можна було не лише у банкоматах, а й у касах магазинів (від 500 до 6 тис. грн – залежить від торгової точки). Національний банк з початку війни рекомендував торговельним підприємствам надати можливість зняття готівки в торговельних мережах та магазинах для забезпечення потреб населення. Банки та платіжні системи активно підтримали цю ініціативу [2]. Найбільше та найчастіше українці отримували готівку під час розрахунків у великих торговельних мережах, зокрема в супермаркетах АТБ, Сільпо, VARUS, Фора, FOZZY та NOVUS. Також для зняття готівки активно використовувалися мережі аптек та АЗС.

За розрахунками Національного банку України обсяги видачі готівки із кас торговельних підприємств за березень цього року становили близько 3,8 млрд грн [2].

Для зняття навантаження на служби інкасації Національний банк звернувся до населення з проханням по можливості розплачуватись у торгових точках банківськими картками. Зауважимо, що і магазини не завжди добросовісно виконували ці правила, вимагаючи готівку, оскільки термінали не працюють. Натомість відмова приймати безготівкові платежі наражає

населення на додаткову небезпеку та в умовах воєнного стану є додатковим і невиправданим ризиком [3].

Можна констатувати факт справної та злагодженої роботи фінансової системи України навіть у воєнні часи. Жоден із банків за два місяці не «впав», продовживши функціонування в непростих умовах воєнного часу. Зокрема:

- всі банки України підключені до системи електронних платежів НБУ (СЕП) і мають можливість здійснювати платежі клієнтів у штатному режимі - 23 години на добу та 7 днів на тиждень, ураховуючи власні потреби та потреби своїх клієнтів;

- під час вихідних днів здебільшого не працюють лише банківські філії та відділення;

- банки продовжують забезпечувати безперервне здійснення безготівкових розрахунків юридичних та фізичних осіб, а також роботу платіжної інфраструктури (зокрема pos-терміналів та банкоматів);

- у звичайному режимі відбуваються безготівкові розрахунки та операції за допомогою платіжних карток (Mastercard, Visa тощо);

- клієнти банків можуть цілодобово та незалежно від вихідних днів здійснювати безготівкові розрахунки або у разі необхідності знімати готівку в банкоматах;

- банки підтримують роботу систем мобільного та інтернет-банкінгу забезпечуючи клієнтів постійним дистанційним доступом до управління власними коштами.

Список літератури

1. Що відбувалося у банківській системі з початку війни. URL: <https://finance.ua/ua/saving/czto-proishodilo-v-bankovskoj-sisteme-s-naczala-vojni> (дата звернення 27.04.2022).

2. За даними Національного банку України, за березень українці на касах отримали з платіжних карток близько 3,8 млрд грн. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/za-berezen-na-kasah-magaziniv-ukrayintsi-otrimali-z-platijnih-kartok-blizko-38-mlrd-grn> (дата звернення 27.04.2022).

3. Фінансовий фронт: безготівкові розрахунки у воєнний час. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/03/12/683795/> (дата звернення 27.04.2022).